

показника на фактичний, а потім кожного базового якісного показника на ту же фактичну його величину /1,2,3/.

Наведена вище економіко – статистична модель прибутку для чинникового аналізу цього показника дає можливість розкласти його на окремі складові частини, визначити структуру такого впливу, значно підвищити рівень якості аналітичної роботи на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Костюк В. О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства: підручник / В. О. Костюк; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 233 с.
2. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник / Г. В. Савицька. – Київ: Знання, 2004. – 2004. – 654 с.
3. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства: навч. посібник / Н. В. Тарасенко. – Київ: Алерта, 2003. – 485 с.

ДО ПИТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ І ЧИННИКОВОГО АНАЛІЗУ ЧИСТОЇ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Костюк В. О., канд. екон. наук, доцент, Соколов Д. В., ст. виклад., Балакірєва А. С., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

На сучасному етапі розвитку підприємств в умовах трансформації економіки України великого значення набуває система заходів, направлених на удосконалення господарського механізму та покращення управління. Потреба постійного удосконалення управління на основі впровадження досягнень науки висуває на перший план завдання організації глибокого і систематичного аналізу фінансово – виробничої діяльності суб'єктів господарювання. Роль його полягає в тому, що він лежить в основі розробки тактики і стратегії розвитку підприємства, виконує функцію контролю за ходом їх виконання, є ефективним засобом виявлення внутрішньовиробничих резервів, здійснює важливу функцію в оперативному менеджменті того чи іншого підприємства. Без цього неможливо дійово, по – науковому керувати підприємством, досягти високих результатів.

У зв'язку з цим при дослідженні фінансово – господарської діяльності підприємства важливу роль і значення мають питання моделювання і чинникового аналізу його узагальнюючих результативних показників, зокрема рівня чистої рентабельності активів, найважливішого оціночного показника, де фокусуються результати всіх напрямків діяльності будь – якого підприємства.

Враховуючи це, пропонується при чинниковому аналізі рівня чистої рентабельності активів підприємства використовувати наступну детерміновану мультиплікативну модель цього показника, що являє собою добуток таких чинників:

$$P = K B П Д ,$$

де P – рівень чистої рентабельності активів (відношення величини чистого прибутку до середньої вартості активів);

K – коефіцієнт оборотності активів (відношення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) до середньої вартості активів ;

B – валова рентабельність продажу (відношення валового прибутку до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

Π – питома вага операційного прибутку у загальній величині валового прибутку;

D – доля чистого прибутку у загальній величині операційного прибутку.

Розрахунок впливу зазначених чинників на зміну рівня чистої рентабельності активів рекомендується здійснювати за допомогою методу ланцюгових підстановок, при якому необхідно правильно побудувати чинникову модель досліджуваного показника. Спочатку у вихідній моделі аналізованого показника потрібно записувати кількісний чинник (кількість одиниць), а потім якісний (показник, який обчислюється на одиницю кількісного чинника). Для забезпечення цього положення треба кожний чинник подати через його розмірність (дріб), де є чисельник і знаменник. У такій моделі добуток кожних послідовно взятих чинників, починаючи від першого до будь – якого наступного, має чіткий економічний зміст, а добуток усіх чинників є величиною аналізованого показника .

Наведена вище формула повністю відповідає цим вимогам . У цій моделі чисельник попереднього чинника одночасно є знаменником наступного. Це означає, що зазначена модель рівня рентабельності активів з точки зору методологічних основ методу ланцюгових підстановок є достатньо обґрунтована і може бути використана у процесі чинникового аналізу цього показника на будь – якому підприємстві при прийнятті й обґрунтуванні відповідних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз: теорія і практика: підручник / Г. І. Кіндрацька, М. С. Білик, А. Г. Загородній. - Львів: «Магнолія 2006», 2007. – 440 с.
2. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. / Т. Д. Косова, П. М. Сухарев, Л. О. Ващенко та ін. - Київ: центр учбової літератури , 2012. – 528 с.
3. Костюк В. О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства: підручник / В. О. Костюк. - Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 233с.